

HOMOJA JA ROADMANEJA - NUORTEN KOKEMUKSIA OMASTA REPRESENTAATIOSTAAN UUTISMEDIASSA

Anniina Norrena
Kandidaatintutkielma
Journalistiikka
Kieli- ja viestintätieteiden laitos
Jyväskylän yliopisto
Kevät 2024

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	Laitos Kieli- ja viestintätieteiden laitos
Tekijä Anniina Norrena	
Työn nimi Homoja ja roadmanuja – Nuorten kokemuksia omasta representaatiostaan uutismediassa	
Oppiaine Journalistiikka	Työn tyyppi Kandidaatintutkielma
Aika Tammikuu 2024	Sivumäärä 34
Ohjaaja Mikko Villi	
Tiivistelmä <p>Representaatiot eli esitykset ihmisistä ja asioista ovat osa journalismia ja journalistin työtä. Journalisti voi työssään hyödyntää jo olemassa olevia representaatioita, jotta lukijoiden kanssa kommunikoiminen onnistuisi saumattomasti. Journalistien on hyvä olla tietoisia erilaisten representaatioiden mahdollisista vaikutuksista.</p> <p>Tässä tutkielmassa selvitetään, millaisia ajatuksia nuorilla on omasta representaatiostaan suomalaisessa uutismediassa. Nuorten representaatioita on tutkittu aikaisemmin, mutta lähinnä tarkastelemalla esimerkiksi mediatuotteita kuten lehtiartikkeleita ja uutiskuvastoa. Nuorilta itseltään on harvemmin kysytty heidän kokemuksistaan representaation suhteen. Tämä tutkimus täydentää aukkoa lisäämällä tarkasteluun nuorten oman äänen.</p> <p>Tutkielman tavoitteena on analysoida nuorten uutismediasuhdetta ja heidän kokemustansa siitä, millaisena he kokevat nuorten esittämisen uutismediassa. Uutissuhdetta tarkastellaan nuorten keskuudessa suosittujen uutisalustojen, kuten sosiaalisen median sekä digisisältöjen kautta. Representaation analysoinnissa hyödynnetään nuorten omia samastumiskokemuksia sekä mielipiteitä nuorikuvastosta.</p> <p>Laadullisen tutkimuksen aineistona on 29 avoimen kyselyn vastausta. Vastaajat olivat iältään 16–18-vuotiaita. Temaattinen analyysi tuotti aineistosta viisi teemaa. Uutissuhteen teemat ovat some ja digisisällöt, passiivinen ja aktiivinen kuluttaminen ja nuorten omat intressit. Representaatiosta löytyy kaksi teemaa, joita ovat representaation negatiivisuus ja monitahoinen samastumiskokemus.</p> <p>Nuoret kokevat, että heitä ei kuulla tarpeeksi uutismediassa ja esitykset ovat usein negatiivisia. Vastauksista voi päätellä, että yksipuoliset ja homogeeniset esitykset nuorista korostavat nuorten negatiivista kuvaa. Nuoret eivät aina samastu uutismediassa näkemiinsä nuoriin.</p>	
Asiasanat representaatio, nuoret, esittäminen, uutistenkulutus, stereotypiat	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto, kieli- ja viestintätieteiden laitos	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	1
2 TUTKIMUKSEN VIITEKEHYS.....	3
2.1 Nuoret ja heidän uutismediasuhteensa	3
2.2 Representaatio ja stereotypiat	5
2.3 Aikaisempaa tutkimusta nuorten representaatiosta.....	7
3 TUTKIMUSAINEISTO JA MENETELMÄT.....	9
3.1 Aineisto.....	9
3.2 Temaattinen analyysi.....	11
4 ANALYYSI.....	13
4.1 Nuorten uutismediasuhde.....	13
4.1.1 Some ja digisisällöt ovat suosittuja	13
4.1.2 Nuoret ovat aktiivisia ja passiivisia kuluttajia	15
4.1.3 Nuoria kiinnostaa nuorten asiat.....	16
4.2 Representaatio nuorten silmin	17
4.3 Monitahoinen samastumiskokemus	19
5 JOHTOPÄÄTÖKSET	22
6 PÄÄTÄNTÖ	25
6.1 Tutkimuksen reflektointi	25
6.2 Nuoria pitää kuulla jatkossakin.....	26
7 KIRJALLISUUS	27
LIITE 1	30
LIITE 2	31

1 JOHDANTO

”Poliisi epäilee kolmen teinipojan tehneen sairaalahoitoon johtaneen väkivallanteon Espoossa loppiaisena. Samassa yhteydessä yhdeltä alaikäiseltä vietiin arvokas pipo.” (Nissinen, 2024)

Helsingin Sanomissa julkaistu juttu nuorisoriikollisuudesta (Nissinen, 2024) on yksi esimerkki nuorisoriikollisuudesta kertovasta uutisesta. Negatiivisia uutisia nuorista on muistakin aiheista. Pelkästään hetken skrollaamisen jälkeen HS:n Nuoret -osion parissa muodostaa minulle nuorista seuraavanlaisen kuvan: he tekevät rikoksia, heillä on mielenterveysongelmia ja he käyttävät kännyköitä koulussa oppimisen sijasta.

Negatiivisten esitysten paljous alkoi kiinnostamaan. Onko nuorten edustus uutismediassa enimmäkseen negatiivista? Jos minua harmittaa nuorten esittäminen huonossa valossa, niin miltä se tuntuu nuorista? Alkavatko nuoret karttamaan uutisten kulutusta, jos sisältö heistä on mediassa negatiivista?

Nuorten mediankulutus ja käyttö on jo jonkin aikaa ollut haasteena uutismedioiden keskuudessa. Printin aseman heikentyessä digimuotoiset uutiset valtaavat lukijakuntaa. Kuitenkin lukijat ja digilehtien tilaajat ovat suurimmalta osalta jotain muuta kuin nuoria. Uutismediat kamppailevat saman kysymyksen äärellä: miten saada nuoria tilaamaan digisisältöjä? Mikä nuoria edes uutismediassa kiinnostaa?

Diginatiivit nuoret vieroksuivat perinteisen median printtilehtiä ja tv-uutisia. Sosiaalinen media on nuorille tärkeä uutiskanava (Hasala ym. 2023). Mielestäni huolestuttavaa on se, että yli puolet suomalaisnuorista kokee, että heidän näkemyksiään ei kuulla perinteisessä mediassa (Hasala, ym., 2023).

Nuorten esittämistä mediassa on tärkeää tarkastella, jotta jatkossa uutismediat voisivat esityksillään houkutella nuoria mediasisältöjen pariin ja tukea tunnetta siitä, että nuoria kuullaan heille tärkeissä asioissa.

Mutta mikä saisi nuoret kokemaan, että heidät huomioidaan perinteisessä mediassa? Yksi keino saada nuoret kokemaan itsensä nähdyksi ja kuulluksi on tehdä nuorten elämään liittyvistä aiheista uutisia. Uutismedian liiton tekemässä kyselyssä 13–18-vuotiaille nuorille selvisi, että itseä kiinnostavin uutisaihepiiri oli nuorten elämään liittyvät uutiset. (Uutismedia, 2023).

Tässä kandidaatintutkielmassa lähdin selvittämään nuorten uutismediasuhdetta ja sitä, miten he kokevat oman representaationsa uutismediassa. Koska nuoria

kiinnostaa nuorten asiat, päätin itse kysyä 16–18-vuotiailta toisen asteen opiskelijoilta, pitääkö tämä paikkaansa.

Omasta ja tutkimukseen osallistuneiden nuorten mielestä esimerkiksi viime vuosien aikana Suomeen rantautunut roadman-kulttuuri on nostanut nuorisorikollisuudesta uusia puolia, jotka vahvistavat negatiivista representaatiota nuorista. Roadman-kulttuuri on pääkaupunkiseudulle Iso-Britanniasta levinnyt gangsta-asenne, jossa ollaan yhteiskuntaa vastaan ja kannetaan huppu päässä puukkoa (Ahjopalo, 2021). Nuoret ovat myös edustettuina perinteisissä aiheissa, kuten koulutuksessa. Vähemmistöjen, kuten sateenkaarinuorten representaatiot monipuolistuvat, mutta kehitettävää on.

Mediassa näkyvien representaatioiden tutkiminen on tärkeää, koska negatiivinen esittäminen tai samastumisen kokemuksen uupuminen voi tuntua nuoresta lukijasta ikävältä, sekä olla esteenä esimerkiksi digilehden tilaamiselle. Myös journalistien on tärkeää olla tietoisia, millaisia representaatioita nuorista uutismedioissa esitetään ja miksi ne saattavat edesauttaa haitallisten mielikuvien tai yleistyksien syntymistä lukijoissa. Jotta haitallisia stereotypioita voisi välttää, täytyy ne ensin osata tunnistaa.

2 TUTKIMUKSEN VIITEKEHYS

Seuraavissa alaluvuissa taustoitin kandidaatintutkimukseni lähtökohtia ja teoreettista viitekehystä. Pääasiallisena teoriana tässä tutkimuksessa toimii nykykulttuurin tutkimuksesta käytetty representaation käsite, sekä erilaiset journalistiset tutkimukset. Kerron, miten olen tässä kandidaatintutkinrossa määritellyt nuoret ja heidän suhteensa uutismediaan. Havainnollistan aikaisemman tutkimuksen avulla, miten nuoret kuluttavat uutismediaa. Keskeisiä käsitteitä ovat nuoret, uutismedia, representaatio ja esittäminen.

Tällä teoreettisella lähtökohdalla pyrin saamaan vastauksia tutkimuskysymyksiini. Kandidaatintutkielman tutkimusongelmana on selvittää, miten nuoret kokevat, että heitä representoidaan eli esitetään uutismediassa. Tutkimusongelman selvittämisen avuksi olen muodostanut kolme tutkimuskysymystä, joihin lähdän selvittämään vastausta. Nämä kolme tutkimuskysymystä ovat:

1. Millainen on 16–18-vuotiaiden toisella asteella opiskelevien nuorten uutismediasuhde?
2. Miten toisen asteen 16–18-vuotiaat nuoret kokevat uutismedian representoivan heitä?
3. Voivatko toisella asteella opiskelevat 16–18-vuotiaat nuoret samastua uutismediassa näkemiinsä nuoriin?

2.1 Nuoret ja heidän uutismediasuhteensa

Nuorten uutisten kuluttamisesta löytyy paljon tutkimusaineistoa ja raportteja. Esimerkiksi Reuters-instituutti toteuttaa vuosittain laajan raportin nuorten uutismedian kulutuksesta (Galan ym. 2019). Raportista selvisi, että nuoria ei kiinnosta perinteinen uutismedia, vaan nuoret kuluttavat uutisia sosiaalisen median kautta. Suosittuja sosiaalisen median alustoja ovat esimerkiksi Instagram, Twitter (nykyinen X) ja Reddit. (Galan ym. 2019.) Samankaltaisia tuloksia sai Notley ja kumppanit (2023) tutkiessaan australialaisia nuoria ja heidän uutiskäyttäytymistään. Teinien suosituin uutislähde oli sosiaalinen media, ja suosituimpia sovelluksia oli Instagram, Facebook ja YouTube. (Notley ym. 2023).

Vaikka sosiaalinen media on suosituin uutislähde nuorten keskuudessa, ei nuorille suunnatun uutissisällön tekeminen somessa ole aina helppoa. Tamboer ja kumppanit (2020) huomasivat, että varhaisteinit kokivat itsensä ja uutisten välillä irrallisuuden, jota uutismediat yrittävät paikata tuottamalla uutisia sosiaaliseen mediaan. Monesti uutismedia epäonnistui tavoittamaan nuoret somesisällöllään, koska sisältö oli nuorten mielestä naurettavaa. (Tamboer ym. 2020.)

Sosiaalisen median lisäksi suosittuja teinien tapoja saavuttaa uutisia on televisio, uutissivustot ja puhelinsovellukset. Suurin osa teineistä myös kuluttaa uutisia lähes joka päivä. (Notley ym. 2023.) Suomalaiset nuoret aikuiset kokivat uutismedioiden verkkosivut ja mobiilisovellukset tärkeimmäksi uutislähteeksi uutismedioiden sosiaalisen median tilien ohella (Hasala ym. 2023). Uutisten rooli nuorten elämässä on yksilölähtöistä: mitä uutiset voivat antaa nuorelle ja hänen yksilöllisille intresseilleen (Galan ym. 2019). Teinit, jotka etsivät uutisia itseohjautuvasti myös motivoituvat hyödyntämään uutisista saamaansa tietoa (Notley ym. 2023).

Nuorten uutistenkulutus vaihtelee yksilöllisellä tasolla. Galan ja kumppanit (2019) määrittelevät neljä eri uutistenkuluttajatyyppeä nuorten keskuudessa. Kuluttaja, joka on saanut tottumuksensa perintönä (engl. The Heritage News Consumer) on oppinut uutistenkulutuksen esimerkiksi vanhemmiltaan tai sisaruksiltaan. Toinen uutistenkuluttaja on omistautunut uutistenpalvoja (engl. The Dedicated News Devotee), jolla on oma uutistenkulutusrutiini ja pääuutisbrändit, joita hän kuluttaa.

Kolmas uutistenkuluttajatyyppeä on passiivinen uutistenomaksuja (engl. The Passive News Absorber), jolla ei ole henkilökohtaista suhdetta mihinkään uutisjulkaisuun, vaan kuluttaa uutisia passiivisesti. Neljäs tyyppi on nimeltään ennakoiva uutistenrakastaja, joka algoritmin avulla kuratoi itselleen mieluisen uutisvirran. (engl. The Proactive News Lover). (Galan ym. 2019.)

Uutistenkuluttajatyyppejä voidaan tarkemmin analysoida heidän kulutustapojensa kautta. Uutisia voi kuluttaa tarkoituksenmukaisesti tai sattumanvaraisesti. Sattumanvaraisella uutistenkulutuksella (engl. incidental news consumption) tarkoitetaan kuluttajan tapaa päätyä uutisten äärelle ilman, että hän aktiivisesti selaisi tai lukisi esimerkiksi uutissivustoja (Boczkowski ym. 2018).

Boczkowski ja kumppanit (2018) huomasivat, että sattumanvaraista uutistenkulutusta tapahtuu paljon sosiaalisessa mediassa, koska ihmiset selaavat sosiaalista mediaa rutiininomaisesti sopivan hetken löytyessä arjen menojen lomasta. Mitchelstein ja kumppanit (2020) täydentävät satunnaista kuluttamista havainnollistamalla, että

tarkoituksellisen ja satunnaisen kuluttamisen välillä on jatkumo. Näin ollen kuluttaja siirtyy päivän aikana saumattomasti eri uutistenkulutusmuodoista toiseen (Mitchelstein, ym. 2020).

Nuoret eivät ole kauhean halukkaita maksamaan uutissisällöstä. Halukkuutta kasvattaa esimerkiksi se, jos heillä on henkilökohtainen suhde uutismediaan tai jos uutismedia tarjoaa jotain uutta ja ainutlaatuista, mitä ei saa muualta. (Galan ym. 2019.) Esimerkiksi norjalaiset nuoret aikuiset eivät ole halukkaita maksamaan uutissisällöistä, jos se ei ole sellaista, mitä ei saa muualta (Borchgrevink-Brækhus & Moe, 2023). Uutismediat tarjoavat heikosti eksklusiivista sisältöä (Galan ym. 2019).

Sosiaalinen media tukee maksutonta sisältöä, ja nuoret aikuiset kokivat saavansa kaikki haluamansa uutiset ilmaisista lähteistä, vaikka se teettäisi enemmän työtä, kuten kuvankaappauksien pyytämistä tutulta, jolla on lehden tilaus (Borchgrevink-Brækhus & Moe, 2023).

Nuorten uutismediasuhde on monitasoinen: sosiaalinen media ja sen maksuttomuus antaa vaivattoman tavan passiivisesti selata uutisia. Aktiiviset uutistenkäyttäjät hyödyntävät algoritmeja ja suunnittelevat itselleen mieluisan uutissyötteen sekä hyödyntävät myös digisisältöjä, kuten uutismedioiden verkkosivuja ja mobiilisovelluksia. Uutisia ei haluta tilata, koska valikoiman välillä ei ole eksklusiivisuutta. Nuoret kiinnostuvat uutisaiheista, jotka tukevat heidän omia intressejään.

Omassa kandidaatintutkimuksessani on oleellista tutkia nuorten uutismediasuhdetta, koska ensin pitää tietää, miten nuoret kuluttavat uutisia, jotta heidän kokemaansa representaatiota voi peilata niihin alustoihin, joita he käyttävät.

2.2 Representaatio ja stereotypiat

Representaatiot ovat esityksiä. Hall (1997) määrittelee representaation käsitteeksi, jossa kielen avulla luodaan merkityksiä. Representaatio yhdistää kulttuurin kieleen ja merkityksiin. Tarkemmin Hall määrittelee representaation tarkoittamaan maailman esittämistä kielen avulla muille ihmisille. (Hall, 1997, 15) Representaatio on linkki kielen ja konseptien välillä. Representaation avulla pystytään referoimaan joko olemassa olevia objekteja, ihmisiä tai tapahtumia, sekä myös kuvitteellisia maailmoja, asioita ja ihmisiä (Hall, 1997, 16-17).

Kulttuuria luodaan osittain kielen avulla. Saman kulttuurin edustajat ovat osa prosessia, jossa merkityksiä luodaan ja jaetaan toisille. Representaatio on olennainen osa tätä merkitysten prosessia (Hall, 1997, 15). Näin ollen saman kulttuurin ja kielen edustajat voivat jakaa kokemaansa maailmaa representaatioiden ja merkitysten kautta. He voivat myös luoda uusia merkityksiä.

Journalistit ja näin ollen heidän kirjoittamansa journalistiset jutut representoivat eli esittävät maailmaa sellaisena, kuin ne ovat journalistissa jutuissa ilmenneet. Jos nuorista puhutaan uutisessa laiskana sukupolvena, on se eräänlainen esitys nuorista. Toistuvia ja samankaltaisia esityksiä kutsutaan stereotyypeiksi. Stereotyyppittäminen supistaa ihmisen muutamaankin yksinkertaiseen ja keskeiseen ominaisuuteen tai luonteenpiirteeseen (Hall, 1997, 257). Stereotypiat ovat osa representaatiota, koska ne ovat esityksiä ihmisistä.

Journalistin käyttäessä stereotypioita tai tiettyä mediarepresentaatiota hän vetoaa kuvaukseen, joka on jo entuudestaan lukijalle tuttu, jotta kommunikointi lukijan kanssa on saumatonta (Levinsen & Wien, 2011). Stereotypiat ovat joskus kuitenkin haitallisia kuvauksia ihmisistä. Tällöin esimerkiksi journalisti saattaa vahvistaa haitallista kuvausta esimerkiksi nuorista. Uutismedialla ja journalismilla on tietynlainen vastuu välittäessään representaatioita.

Sosiaalipsykologit ovat huomanneet, että stereotypiat vahvistavat itseään: jos yhdelle kontrolliryhmälle vanhuksia väitetään, että he ovat hitaampia kuin muut, he alkavat olla hitaampia kuin toinen kontrolliryhmä (Kite & Wagner 2002). Näin ollen esimerkiksi nuorten mediarepresentaatioita on tärkeä tutkia, jotta journalistit olisivat tietoisia vaikutuksestaan (Levinsen & Wien, 2011).

Representaatioita ja stereotypioita mediassa on tutkittu eri näkökulmista. Mannarini ja kumppanit (2020) ovat tarkastelleet eurooppalaisten vähemmistöjen mediarepresentaatioita identiteetin ja toiseuttamisen kautta. Media voi hyödyntää stereotypioita ja vahvistaa niitä, jolloin medialla on valtaa vaikuttaa siihen, miltä jokin vähemmistöryhmä näyttää (Mannarini, ym. 2020).

2.3 Aikaisempaa tutkimusta nuorten representaatiosta

Nuorten representaatioita on tutkittu monesta näkökulmasta perinteisessä journalismissa sekä muissa mediatuotteissa. Joidenkin tutkimusten tuloksissa korostuu negatiivisuus ja nuorten vähäinen näkyvyys. Kataloniassa johtavissa uutismedioissa nuorilla on vähän näkyvyyttä (Figueras-Maz ym. 2013). Hollantilaisilla nuorilla tilanne on samankaltainen: uutismedia suosii etnisyydeltään geneeristen nuorten esittämistä, ja vähemmistöt saivat enemmän negatiivisuutta osakseen (Lepianka, 2015). Nuorten näkyvyys kasvaa paljon, kun uutisaiheina ovat väkivalta, onnettomuudet sekä koulutus (Figueras-Maz ym. 2013).

Nuorten rooli uutisissa muotoutuu aikuiskeskeisen vision kautta: nuoret ovat pääroolissa väkivaltaa käsittelevissä uutisissa, mutta koulutusta koskevissa uutisissa aikuiset ovat pääosassa. Nuoria hyödynnetään instrumenttina, joilla ei ole ääntä eikä omaa toimijuutta, jolla vaikuttaa omaan asemaansa. (Figueras-Maz ym. 2013.) Australiassa nuorilla on harvoin omaa toimijuutta uutisissa ja heidän asiansa käsitellään aikuisten kautta (Notley ym. 2019). Tanskassa tilanne on toinen: nuoria sitatoidaan nykyään enemmän, eli heillä on enemmän toimijuutta (Levinsen & Wien, 2011).

Negatiivisuus näkyy vähemmistöjen kohdalla eriarvoisena kohteluna. Hollantilaisessa uutismediassa ei-syntyperäisiä nuoria esitettiin homogeenisinä ja tehostetulla negatiivisuudella, kun taas syntyperäiset nuoret korostuivat enemmän heterogeenisenä ryhmänä, jolla oli positiivisempia arvioita ja enemmän näkyvyyttä. (Lepianka, 2015.) Suomalaisten nuorten mielestä heistä tuotetaan monenlaisia uutisia, mutta diskurssi on kapea-alaista ja yleistävää, jolloin diskurssi ei kata nuorten heterogeenistä joukkoa kattavasti (Lehtisaari, 2021).

Toisaalta negatiivisten tutkimusten lisäksi löytyy myös tutkimuksia, joissa on positiivisia tuloksia. Levinsen ja Wien (2011) tutkivat tanskalaisten sanomalehtien mediarepresentaatioita nuorista vuosina 1953–2003. Levinsen ja Wien havaitsivat, että negatiivisuus on vähentynyt ja nuorten representaatiot ovat neutralisoituneet vuosien kuluessa.

Nuorten näkyvyys mediassa on eniten edustettuna väkivalta- sekä urheilu-uutisissa (Levinsen & Wien, 2011). Urheilu-uutiset olivat ainoa uutisalue, jossa nuorilla oli enemmän näkyvyyttä myös Kataloniassa (Figueras-Maz ym. 2013). Australiassa nuoret ovat eniten edustettuina onnettomuuksista ja sosiaaliturvasta kertovissa uutisissa (Notley ym. 2019).

Levinsen ja Wien (2011) huomasivat myös, että nuoria miehiä ja naisia kohdellaan eri tavalla tanskalaisissa sanomalehdissä. Nuoret miehet ovat edustettuina lehdissä joka vuosikymmenellä paljon enemmän kuin naiset. Näkyvyys ei ole pelkästään positiivista, koska nuoret miehet ovat edustettuina eniten negatiivisissa tapahtumissa. (Levinsen & Wien, 2011.) Australiassa tyttöjen ja poikien uutiskuvastosta on havaittavissa jonkin verran sukupuolistereotyyppioita (Notley ym. 2019)

Suomalaisten nuorten mediarepresentaatioita on tutkittu esimerkiksi opinnäytetöissä. Koivu (2016) tutki nuorten esittämistä Helsingin Sanomien järjestämän Sanomalehtiweek -nimisen tapahtuman aikana vuosina 1995–2013. Lehtisaari (2021) tutki Pro Gradu-tutkielmassaan nuorten omia kokemuksia siitä, millaisena he pitävät uutismedian välittämää nuorikuva.

Koivu (2016) huomasi, että Helsingin Sanomien sivuilla nuoret ovat entistä enemmän edustettuina ihan tavallisissakin jutuissa, jotka eivät edes suoraan liity tarkastelussa olleeseen teemaviikkoon. Juttujen näkökulmissa on kuitenkin parantamista, sillä esimerkiksi juttujen aikuisnäkökulma ei tue nuorten omaa ääntä uutismediassa (Lehtisaari, 2021).

Tiivistetysti aiemmasta tutkimuksesta nousee huolestuttava kuva nuorista. Nuoret, varsinkin pojat ja miehet, ovat edustettuina väkivallasta ja onnettomuuksista kertovissa jutuissa. Monia yhteiskunnallisia aiheita, jotka koskevat nuoria, kuten koulutusta käsitellään aikuisten näkökulmasta. Tällöin nuorilla ei ole omaa toimijuutta eikä omaa ääntä heitä koskevilla jutuilla uutismediassa.

Tässä luvussa esitetyjä tieteellisiä tutkimusartikkeleita yhdistää yksi asia: tutkimuksissa on saatettu analysoida uutisia tai muita uutismediatuotteita. Nuorilta itseltään ei ole juurikaan kysytty, mitä mieltä he ovat omasta representaatiostaan. Näin ollen oma kandidaatintutkielmani nostaa nuorten oman äänen esille ja tutkii sitä kautta nuorten omaa kokemusta heidän esittämisestään uutismediassa.

3 TUTKIMUSAINEISTO JA MENETELMÄT

Kolmannessa luvussa käyn läpi, miten olen kerännyt ja rajannut kandidaatin tutkielmani aineiston ja millaisella analyttisellä tavalla analysoin sen. Ensimmäisessä alaluvussa keskityn aineistoon ja toisessa alaluvussa määrittelen, mitä temaattinen analyysi on ja miten sitä tehdään. Havainnollistan myös, mitä samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia temaattisella analyysillä on laadullisen sisällönanalyysin kanssa.

Kandidaatintutkimukseni on laadullinen eli kvalitatiivinen, koska haluan yksityiskohtaisempaa teema-analyysia nuorten mielipiteistä. Tutkimustulosten tarkoituksena ei ole olla yleistettävissä kaikkiin Suomen nuoriin, vaan antaa syvällisempää kuvaa pienestä otannasta nuoria. Olen tutkinut tutkimuskohdettani eli nuoria havainnoimalla heidän omia kokemuksiaan.

Aineiston keräämis- ja analyysimetodit korostuvat empiirisessä tutkimuksessa, koska ne ovat osa empiirisen tutkimuksen tulosten uskottavuutta (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 26). Näin ollen kerron seuraavissa luvuissa, miten olen aineistoni kerännyt ja millä analyysimenetelmällä analysoin aineistoni, jotta tutkimukseni tulokset olisivat varteenotettavia.

3.1 Aineisto

Päätin kandidaatintyössäni tutkia nuorten omia mielipiteitä siitä, miten he kokevat oman representaationsa suomalaisessa uutismediassa. Aineistoni koostuu 29 nuoren vastauksesta aineistonkeruussa esitettyihin kysymyksiin.

Maailman terveysjärjestö WHO määrittelee nuoruuden tarkoittamaan vaihetta, joka jää lapsuuden ja aikuisuuden väliin. Iällisesti tämä tarkoittaa 10–19-vuotiaita. Tutkimuksissa on monesti myös määritelty erilaisia ikähaarukoita, jotka poikkeavat esimerkiksi WHO:n määritelmästä. Esimerkiksi Tamboer ja kumppanit (2020) määrittelivät varhaisteinit tutkimuksessaan 12–16-vuotiaiksi. Lehtisaaren (2021) Pro Gradussa nuoret olivat 16–19-vuotiaita. Tässä kandidaatintutkimuksessa viittaan etenkin analyysivaiheessa sanalla nuori 16–18-vuotiaisiin. Määrittelin iän näin, koska tämän ikäiset nuoret olivat kohderyhmänä aineistonkeruussani.

16–18-vuotiaat nuoret opiskelevat toisella asteella joko lukiossa tai ammatillisessa koulutuksessa. Lähestyin yhtä suomalaista lukiota ja yhtä suomalaista ammattikoulua

ja pääsin kummassakin yhdelle tunnille keräämään aineistoa avoimella kyselyllä. Lukiossa sain 14 vastausta ja ammattikoulun medialinjan oppilailta 15 vastausta. Esitin kaikille oppilaille samat viisi representaatioon ja uutismediaan liittyvää kysymystä, joihin oppilaat saivat omin sanoin muutamalla virkkeellä vastata. Kysymäni kysymykset ja niiden vastausohjeet löytyvät tutkimuksen lopusta.

Valitsin avoimen kyselylomakkeen aineistonkeruutavaksi, koska teen laadullista tutkimusta. Pelkkä kyselylomake ilman avoimia kysymyksiä olisi antanut enemmän määrälliseen tutkimukseen sopivaa aineistoa, vaikka kyselylomaketta voi myös käyttää laadullisen tutkimusaineiston keräämiseen (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 87). Kyselyllä tietoja kerättäessä vastaajat täyttävät itse heille annetun kyselylomakkeen joko kotonaan tai valvotussa ryhmätilanteessa (Eskola 1975, viitattu lähteessä Tuomi & Sarajärvi, 2018, 85). Avoimella kyselylomakkeella sain haluamiini kysymyksiin paljon laadullisia vastauksia ilman, että minun tarvitsi tehdä esimerkiksi haastatteluja.

Kysymyksiä oli viisi, ja niihin vastaamiseen annoin kirjalliset sekä suulliset ohjeet. Pyrin itse antamaan mahdollisimman selkeät ja johdattelemattomat ohjeet, jotta en itse vaikuttaisi oppilaiden vastauksiin. Tutkijana tiedostan, että oma läsnäoloni ja vastausohjeeni ovat saattaneet vaikuttaa jollain tavalla nuorten vastauksiin. Kysymykset esitin kirjallisesti, jotta vähentäisin omaa mahdollista vaikuttamista nuoriin.

Valitsin itse nämä kaksi oppilaitosta, eli ne eivät valikoituneet sattumanvaraisesti aineistonkeruuseen. Lukiossa keräsin aineistoni äidinkielen kurssin oppilailta ja ammattikoulusta medialinjan oppilailta. Oppilaat valikoituivat sen mukaan, ketkä olivat aineistonkeruuhetkellä paikalla ja antoivat suostumuksensa tutkimukseen osallistumisesta.

Oppilaiden vastaukset anonymisoitiin vastaamisen jälkeen, jotta yksittäisiä vastauksia ei voi yhdistää kehenkään vastaajaan. En erikseen eritellyt vastaajien sukupuolta, ikää tai muita ominaisuuksia. En kokenut aineiston jakamista esimerkiksi sukupuolen mukaan relevanttina omalle tutkimukselleni, vaikka nuoria olisi oivallista kohdella enemmän heterogeenisenä joukkona. Oman tutkimukseni puitteissa totesin homogeenisemmän analyysin olevan helpommin hallittavissa.

3.2 Temaattinen analyysi

Päätin analysoida aineistoni temaattisella analyysillä. Koin, että temaattinen analyysi oli omalle aineistolleni paras analyysimenetelmä, koska siinä aineisto teemoitellaan aineistosta nousseiden teemojen mukaan. Temaattisen analyysin vahvuuksia on esimerkiksi sen joustavuus (Braun & Clarke, 2006).

Temaattinen analyysi tarkoittaa aineiston ryhmittelyä, järjestämistä ja aineiston kuvaamista. Temaattisen analyysin tavoitteena on löytää yhteneviä teemoja tai toistuvuutta, jotka ovat tutkimuksen kannalta relevantteja tai kiinnostavia. (Maguire & Delahunt, 2017.) Teema kuvastaa tärkeää dataa, joka on noussut aineistosta tutkimuskysymysten avulla. Teema representoi toistuvaa vastausta tai määritelmää aineistosta. (Braun & Clarke, 2006.)

Aineiston teemoja tai toistuvuuksia voidaan tutkia temaattisella analyysillä kahdella eri tavalla. Ensimmäinen tapa on induktiivinen eli ”alhaalta ylös” (engl. bottom up). Toista kutsutaan teoreettiseksi tai deduktiiviseksi eli ”ylhäältä alas” (engl. top down). Induktiivisessa tyylissä teemat ovat linkittyneet vahvasti aineistoon. Induktiivisessa tyylissä aineistoa ei pyritä analysoimaan siten, että se antaisi suoraan vastauksia esimerkiksi tutkimuskysymyksiin tai tutkijan analyyttisiin ennakkokäsityksiin. Induktiivisessa tyylissä tutkimuskysymykset muokkautuvat sitä mukaan, kun aineistoa analysoidaan. (Braun & Clarke, 2006.)

Teoreettisessa tyylissä taas pyritään analysoimaan aineistoa siten, että sillä saadaan vastauksia tutkimuskysymyksiin. Teoreettista lähestymistapaa ohjaa tutkijan omat teoreettiset ja analyttiset intressit. Tämä tapa ei anna aineistosta yhtä rikasta analyysiä, vaan antaa yksityiskohtaisemman analyysin jostain aineiston osasta. (Braun & Clarke, 2006.)

Käytin kandidaatintutkielmassani teoreettisempaa lähestymistapaa temaattisesta analyysistä. Pyrin saamaan aineistostani vastauksia tutkimuskysymyksiini, joten aineiston analyysia ainakin jossain määrin ohjasi asettamani tutkimuskysymykset ja omat tieteelliset intressini. Analysoin aineistoni Braunin ja Clarcken (2006) laatiman kuuden kohdan ohjeen mukaan. Braunin ja Clarcken (2006) kuusi ohjetta ovat tutustuminen aineistoon, alustavien koodien luominen, teemojen etsiminen, teemojen tarkistaminen, teemojen nimeäminen sekä määrittäminen ja raportin eli analyysin tuottaminen.

Temaattinen analyysi muistuttaa paljon toista laadullisessa tutkimuksessa käytettyä analyysimenetelmää sisällönanalyysia. Niillä on paljon yhtäläisyyksiä, mutta myös eroja. Selvennän seuraavaksi temaattisen analyysin ja sisällönanalyysin eroja, jotta ne olisi helpompi hahmottaa.

Sisällönanalyysissa ja temaattisessa analyysissa on samanlaiset prosessit laadullisen analyysin tekemiseen, ja molemmat vaativat sen, että tutkija tutustuu aineistoon ennen koodaamista ja analyysia (Humble & Mozelius, 2022). Molemmissa analyysitavoissa aineistoa voi lähestyä induktiivisesti tai deduktiivisesti (Humble & Mozelius, 2022).

Temaattisella analyysilla ja sisällönanalyysilla on tietyt eroavaisuudet. Sisällönanalyysia voi hyödyntää isomman aineiston analysoimiseen, koska sillä on kytköksiä määrälliseen tutkimukseen (Humble & Mozelius, 2022). Tämän takia sisällönanalyysia voi hyödyntää sekä laadullisessa että määrällisessä tutkimuksessa, koska sillä pystyy analysoimaan isoa aineistoa, toisin kuin temaattisella analyysillä. Temaattinen analyysi taas Humblen ja Mozeliuksen (2022) mukaan sopii paremmin syvällisen analyysin tekemiseen, jolloin se tuo tutkittuun asiaan yksityiskohtaisempaa ymmärrystä. Tästä syystä temaattista analyysia pidetään puhtaasti laadullisen tutkimuksen välineenä (Humble & Mozelius, 2022).

4 ANALYYSI

Tässä luvussa kerron tutkimukseni tulokset. Ensimmäisessä alaluvussa käsittelen nuorten uutismediasuhteesta nousseita teemoja, joita on nuorten aktiivinen ja passiivinen uutismedian käyttö, erilaiset alustat uutislähteinä ja mikä nuoria uutismediassa kiinnostaa. Toisessa alaluvussa paneudun nuorten mielipiteeseen siitä, mitä he ajattelevat omasta representaatiostaan uutismediassa. Kolmannessa alaluvussa kerron, millaisia samastumisen kokemuksia nuorilla on uutismediassa näkemistään nuorista.

Analyysissäni viittaan nuoriin koodeilla N ja perässä jokin numero. Vastauksia on 29, joten numero voi olla jotain väliltä yksi ja 29. Nuoret välillä 1-14 ovat lukiovastajia ja nuoret välillä 15-29 ovat ammattikoulun nuoria. Joissakin alaluvuissa vertaan ammattikoulun ja lukion nuorten vastaustuloksia keskenään, jos ne erosivat joillakin tavoilla toisistaan. Jos huomattavia eroavaisuuksia ei ollut, analysoin vastauksia yhtenäisenä joukkona.

4.1 Nuorten uutismediasuhde

4.1.1 Some ja digisisällöt ovat suosittuja

Sosiaalinen media on teinien keskuudessa suosituin uutislähde ja suosituimpia sovelluksia on esimerkiksi Instagram, Facebook ja YouTube (Notley ym. 2023). Tämä näkyi myös nuorten antamissa vastauksissa, kun heiltä kysyttiin, miten he kuvailisivat omaa uutismedian kulutustaan. Vastaukset poikkesivat Notleyn ja kumppanien (2023) tutkimuksesta, koska sosiaalinen media oli vastanneiden nuorten keskuudessa vain toiseksi suurin uutislähde. Suurimpana uutislähteenä oli mediatalojen digiuutiset.

Lukionuorista 11 vastasi seuraavansa uutisia mediatalojen verkkosivuilta. Kahdeksan nuorta mainitsi seuraavansa uutisia sosiaalisen median alustoilta. Vastaukset ovat osittain myös päällekkäisiä, koska osa nuorista listasi sekä digisisältöjä että sosiaalisen median alustoja uutislähteiksi. Ammattikoulun nuorten vastauksissa oli neljä vastausta, joista ei käynyt selkeästi ilmi, mistä lähteestä he seuraavat uutismediaa, joten tämä tulos vaikuttaa myös osaltaan ammattikoulun nuorten määrällisesti vähäisempiin tuloksiin.

Lukionuoret listasivat vatsauksissaan lukevansa Helsingin Sanomia, Yleä sekä Ilta-Sanomia. Lukionuoret kertoivat käyttävänsä esimerkiksi Tiktokia ja Instagramia, jos he seurasivat uutisia sosiaalisesta mediasta.

Ammattikoulun nuorissa oli samankaltaisia vastauksia. Sosiaalisen median mainitsi vastauksessaan kuusi henkilöä, ja mediatalojen verkkosisällöt seitsemän henkilöä. Ammattikoulun nuoret lukivat uutisia myös Ylen ja Ilta-Sanomien sivuilta sekä Iltalehden sivuilta. Mainittuja sosiaalisen median alustoja olivat Tiktok ja Instagram kuten lukionuorilla, mutta myös Twitter (nykyinen X), YouTube sekä Telegram.

Osa sosiaalista mediaa uutislähteenä käyttäneistä nuorista kertoi tiedostavansa sen, että lähteet eivät aina ole sosiaalisessa mediassa luotettavia.

Enimmäkseen kuulen ja tiedän asioista joko Twitterin, Instagramin tai Tiktokin kautta, yritän kyllä asioista kuullessani lukea aiheesta muualtakin, kun nuo ei ole kovin luotettavia lähteitä. -N21

Sen lisäksi, että sosiaalisen median luotettavuutta pohdittiin, myös journalismin laatu oli yhdelle nuorelle tärkeää.

Seuraan uutisia päivittäin. Luen Hesarin puhelimesta tai läppärltä ja seuraan eri uutissivustoja esimerkiksi Instagramissa. Pyrin aina lukemaan ja kuluttamaan vastuullista journalismia. -N12

Tästä voi päätellä, että nuoret pohtivat ainakin jonkin verran omaa medianlukutaitoaan, eivätkä välttämättä käytä sellaisia uutislähteitä, joita he eivät itse koe luotettaviksi.

Yksi medianlukutaidon ominaisuus on etsiä tietoa monista eri lähteistä, kuten N21 havainnollisti vastauksessaan. Sosiaalisen median ja digisisältöjen lisäksi osa nuorista listasi myös muita uutislähteitä. Niitä olivat esimerkiksi tv-uutiset ja muutamalla perinteinen sanomalehti. Nuoret listasivat myös pelkästään suomalaisia uutislähteitä ja mediakonserneja.

Seuraan itse uutisia sosiaalisen median kautta kuten Instagramista tai Tiktokista. Luen myös Helsingin Sanomia, Yle uutisia ja Ilta-Sanomia ja joskus vaikka ruuan ohella selailen oman kaupungin tai maakunnan lehtiä. -N6

Määrällisesti vastauksien tulokset olivat eroavaisuuksiltaan aika pieniä, ja monella nuorella oli omassa vastauksessaan mainittuna sosiaalinen media ja digisisällöt, sekä muita lähteitä, kuten sanomalehdet ja televisio. Vaikka tässä analyysissä digisisällöt nousivat suurimmaksi uutislähteeksi, voidaan kuitenkin päätellä, että nuoret seuraavat uutismediaa monista eri lähteistä samanaikaisesti. Tällaisen monen alustan käyttäminen muistuttaa esimerkiksi satunnaisen ja tarkoituksellisen uutiskulutuksen jatkumoa. Sosiaalinen media on satunnaiseen uutiskulutukseen oivallinen alusta.

Suomalaisten nuorten aikuisten on havaittu kokevan uutismedioiden digisisällöt sekä mobiilisovellukset yhtä tärkeiksi kuin uutismedioiden sosiaalisen median tilit (Hasala ym. 2023). Näin ollen voi päätellä, että digisisältöjen suosio pätee myös tähän tutkimukseen osallistuneiden 16–18-vuotiaiden nuorten kohdalla.

Suomalaisen koulutusjärjestelmän vaikutusta ei saa myöskään unohtaa, koska esimerkiksi lukiolaisten keskuudessa eniten mainittu journalistinen lähde oli Helsingin Sanomat, jonka koulu tarjoaa lukiolaisille ilmaiseksi.

Koulun puolesta sain tunnukset Helsingin sanomiin, joten luen sieltä uutisia aina silloin tällöin. -N9

Seuraan koulun tunnuksilla HS:n uutisia ja siellä etenkin ihmisoikeuksiin sekä “sosiaalisiin katastrofeihin” liittyviä aiheita. -N14

Nuoriso ei ole kovin innokas lehtien tilaaja, mutta näyttäisi siltä, että nuoria kiinnostaisi kuitenkin lukea myös maksullista digisisältöä, ainakin siinä tapauksessa, jos joku muu maksaa siitä.

4.1.2 Nuoret ovat aktiivisia ja passiivisia kuluttajia

Kyselyyn vastanneiden nuorten keskuudessa havaitsin kahta erilaista uutismedian kuluttajaa. Oli sekä passiivista että aktiivista kuluttajaa. Kaikki kyselyyn vastanneet nuoret kuluttivat uutismediaa jollain tavalla, eli vastaajien keskuudessa ei ollut yhtäkään, joka ei kuluttaisi uutismediaa ollenkaan.

Passiiviset käyttäjät ovat henkilöitä, jotka eivät aktiivisesti etsi uutisia, vaan esimerkiksi somea selatessaan huomaamattaan saavat nähtäväkseen tai luettavakseen journalistisia juttuja (Galan ym. 2019). Luokittelin analyysissäni passiivisiksi käyttäjiksi sellaiset nuoret, jotka kuluttivat uutismediaa epäsäännöllisesti ja vain siten, että he eivät kertoneet aktiivisesti lukevansa digiuutisia tai muita journalistisia sisältöjä.

Aktiivinen käyttäjä on henkilö, joka aktiivisesti lukee esimerkiksi digiuutisia joko selaimesta tai mobiilisovelluksesta sekä kuratoi itselleen haluamansa uutissyötteen algoritmien avulla tai kuuntelee esimerkiksi uutisaiheisia podcasteja (Galan ym. 2019). Luokittelin aktiivisiksi uutiskuluttajiksi analyysissäni sellaiset nuoret, jotka kertoivat uutiskulutuksensa olevan lähes jokapäiväistä ja aktiivista uutisisältöjen etsimistä ja lukemista. Hieman epäselvät tapaukset luokittelin passiivisiin kuluttajiin, koska he kuluttivat uutismediaa, mutta tapaa ei pystynyt päättelemään.

Passiivisia uutiskuluttajia oli lukionuorten keskuudessa vain neljä vastaajaa, ja aktiivisia oli 11. Ammattikoulun nuorilla vastaukset olivat hieman eri painotuksella. Passiivisia käyttäjiä oli yksi enemmän: kahdeksan oli aktiivisia kuluttajia, kun taas yhdeksän oli passiivisia kuluttajia. Muutaman nuorista luokittelin kumpaankin kategoriaan, koska he saattoivat kuluttaa jotain uutismediaa aktiivisesti, mutta sosiaalisesta mediasta uutisia passiivisesti.

Katson YouTubesta ja Tiktokista satunnaisesti, mutta ylen aamu-uutisia päivittäin. -N15

Aktiivisen ja passiivisen kuluttamistapojen yhdistäminen kertoo myös satunnaisen ja tarkoiteuksellisen kuluttamisen saumattomasta vaihtelusta. Nuoret ovat omaksuneet satunnaisen kuluttamisen omaan rutiiniinsa. Satunnaista kuluttamista tapahtuu esimerkiksi juuri sosiaalista mediaa selaamalla.

Lukiolaisten korkeaan aktiivisuuteen saattaa vaikuttaa esimerkiksi se, että lukionuorille kustannetaan Helsingin Sanomien tunnukset, jolloin Helsingin Sanomien lukeminen nousi monen lukionuoren vastauksissa aktiiviseksi uutismedian kulutukseksi. Kuitenkin yhteistuloksia katsottaessa aktiivisia uutismedian käyttäjiä on enemmän kuin passiivisia. Tämä on kiinnostava tulos, koska sosiaalinen media on nuorilla suosittu alusta, joka painottaa passiivista tai satunnaista uutistenkulutusta. Tässä tutkimuksessa painotus on aktiivisuuden ja digisisältöjen puolella.

4.1.3 Nuoria kiinnostaa nuorten asiat

Uutisten rooli nuorten elämässä on yksilölähtöistä, eli mitä uutiset voivat antaa nuorelle itselleen (Galan, ym. 2019). Näin ollen ei ollut yllättävää, että nuorten vastauksissa korostui heidän omat kiinnostuksen kohteensa. Osa nuorista kertoi seuraavansa omia kiinnostuksen kohteita, eikä mitään spesifiä aihetta. Osa taas kertoi kiinnostuksen kohteikseen esimerkiksi yhteiskunnallisia teemoja. Periaatteessa kaikki mainitut aiheet ovat nuoria kiinnostavia aiheita, vaikka osan olen tarkemmin teemoitellut erilaisiin luokkiin.

Lukiolaisten ja ammattikoululaisten nuorten keskuudessa oli pieniä eroja kiinnostuksessa. Kummassakin ryhmässä nousi esille politiikka ja ulkomaan uutiset. Nuoria itseä erityisesti kiinnostavia asioita oli esimerkiksi koulutukseen ja harrastuksiin liittyvä uutisointi. Lukionuorten keskuudessa yhteiskunnalliset aiheet, kuten mielenterveys ja ihmisoikeudet olivat ulkomaan ja politiikan kanssa myös yksi eniten mainituista aiheista.

[Kiinnostaa] ihmisoikeudet, naisten asema, konfliktit, eläinten oikeudet sekä mielenterveys -N14

Ammattikoulun nuorilla musiikkiaiheet uutiset nousivat yhdeksi isoksi kiinnostuksen kohteeksi.

Minua kiinnostaa eniten artisteihin ja ylipäätään musiikkiin liittyvät jutut, mutta luen kyllä kaikenlaisia juttuja. Jonain päivänä kiinnostaa enemmän jokin toinen aihe ja seuraavana joku toinen. -N29

Yksilölähtöisyys ja nuoria koskevat asiat näkyivät nuorten vastauksissa.

Seuraan aika lailla kaikenlaisia uutisia. Eniten kumminkin nuoriin ja koulutukseen liittyviä. Usein valitsen uutisen sen kiinnostavuuden perusteella en niinkään aiheen. -N1

Minua itseä kiinnostaa politiikka ja maailman tapahtumat eniten, ja tietenkin esim. omiin kiinnostuksen kohteisiin tai harrastuksiin liittyvät uutiset. -N11

Uutismedian liiton teettämässä kyselyssä (2023) 13–18-vuotiaita nuoria kiinnosti eniten uutisaiheissa nuorten elämään liittyvät uutiset. Mielenterveys, hyvinvointi, sekä Suomen ja ulkomaiden ajankohtaiset aiheet olivat myös kärjessä (Uutismedian liitto, 2023).

4.2 Representaatio nuorten silmin

Tässä luvussa käydään läpi sitä, millaisia ajatuksia nuorilla on omasta representaatiostaan suomalaisessa uutismediassa. Nuorten vastauksista löytyi kaksi teemaa, jotka vastaavat keskimmäiseen tutkimuskysymykseeni, eli millaisena toisella asteella opiskelevat nuoret kokevat oman representaationsa uutismediassa.

Representaatio on kulttuuriin sidottu kuvaus ihmisistä, esineistä tai ilmiöistä. Nuoria, kuten muitakin ihmisryhmiä esitetään uutismediassa. Tähän tutkimukseen vastanneet nuoret kokivat oman representaationsa uutismediassa vahvasti negatiiviseksi. Jaottelin nuorten vastaukset positiivisiin, negatiivisiin ja neutraaleihin vastauksiin. Negatiivisuus nousi selkeästi isoimmaksi teemaksi.

Katalonialaisten nuorten näkyvyys uutisissa kasvaa paljon, kun uutisaiheina ovat väkivalta, onnettomuudet sekä koulutus (Figueras-Maz, ym, 2013). Näin ollen negatiivisten representaatioiden saadessa enemmän palstatilaa, voi alkaa tuntua siltä, että esimerkiksi nuoret ovat laiskoja tai pelkkiä rötöstelijöitä. Negatiivinen representaatio voi vahvistaa negatiivisia stereotyyppioita.

Kyselyyn vastanneet nuoret kokevat näkevänsä kuluttamassaan uutismediassa nuorista negatiivista representaatiota. Vastauksissa tarkemmin korostuu esimerkiksi

kiusaaminen, nuorten mielenterveysongelmat, laiskuus, nuorten kuulemattomuus, nuorisorikollisuus sekä päihteiden käyttö. Varsinkin laiskuus sekä mielenterveysongelmat olivat lukionuorten ja ammattikoululaisten keskuudessa yhteinen teema.

Joskus tulee vähän pahamieli, kun aikuiset puhuvat nuorista uutisissa huonoon sävyyn. Esimerkiksi puhelimenkäytöstä, puhelimesta johtuu kaikki ongelmat tai siitä kuinka laiskoja nykynuoret ovat ja kuinka heillä ei voi edes olla niin vaikeaa... Välillä nuorista puhutaan myös liian vähän uutisissa, heistä voitaisiin puhua enemmän positiiviseen sävyyn! -N19

Kuten N19 vastasi, negatiivisten esitysten näkeminen tuntuu ikävältä. Tunne voi vahvistua, jos ei itse koe representaation pitävän omalla kohdalla paikkaansa. Negatiivisia aiheita käsiteltäessä journalistin tai uutismedian on tärkeää ottaa huomioon, tuleeko nuorista liian homogeeninen kuva. Yksipuolinen kuva voi johtaa siihen, että nuorista voi tuntua siltä, että heillä ei ole tarttumapintaa näkemiinsä representaatioihin.

Nuoria kuvataan massoina aina joko nuorina menestyksekkäinä älykköinä, joilta odotetaan ratkaisuja maailman ongelmiin. Tai sitten raitioasemalla vanhuksia ryöstelevinä katujengiläisinä. Varmasti kummankinlaisia nuoria on, mutta heistä uutisoidaan aina massana ja yleistäen. -N16

Positiivista uutisointia nuorista kaivattiin, koska negatiivisuutta ei koeta samastuttavana. Osa nuorista koki, että nuorista ei ole ylipäätään tarpeeksi puhetta uutismediassa.

Lähiaikoina nuoret ovat olleet esillä mediassa mielestäni aika negatiivispainotteisesti. Esimerkiksi nuorisorikollisuus. Toivoisin että nuoria koskevista asioista uutisoitaisiin enemmän. Esimerkiksi ajankohtainen opiskelijoihin kohdistuvat leikkaukset ja kuinka ne vaikuttavat nuoriin. -N12

Nuorten vastaukset olivat selkeästi joko negatiivisia tai positiivisia muutamaa neutraalia vastausta lukuun ottamatta. Negatiivisten vastauksien kohdalla huomasin ehkä jonkinasteista kärjistystä.

Ehkä välillä on sellanen olo, että uutisissa nuorista annetaan sellainen kuva, että ne on kaikki jotain roadmanejia -N20

Usein nuorista saatu kuva on, että kukaan ei osaa tehdä omia päätöksiään ja kaikki vain seuraavat trendejä. Esim. miten on kuullut puhuttavan, että nykyään kaikilla nuorilla on masennus tai nykyään kaikki nuoret ovat homoja ja kohta kenelläkään ei ole sukupuolta. -N14

On ymmärrettävää, että 16–18-vuotiailla nuorilla voi olla aika mustavalkoisia ajatuksia, joita saattaa kärjittää esimerkiksi sosiaalisen median algoritmit. Nuorten vastaukset ovat kuitenkin valideja, ja heitä pitäisi kuulla niiden osalta myös jatkossa.

Positiivisia vastauksia oli muutama. Niissä korostui realistisuus, kiinnostavuus, älykkyys ja totuudenmukaisuus.

Uutismedia antaa mielestäni ihan realistisen kuvan nuorista. En ainakaan itse ole mitenkään erityisesti laittanut merkille mitään ihmeellistä. Toki jossain aina törmää niihin enemmän mielipidepohjaisiin juttuihin, jotka eivät ole niin realistisia, mutta päällisin puolin olen ihan tyytyväinen siihen kuvaan, jonka media nuorista antaa. -N29

Neutraalit vastaukset olivat enimmäkseen sellaisia, joissa nuoret eivät osanneet kertoa omaa mielipidettään kysymykseen. Tällaisissa vastauksissa ei analyysin kannalta ollut juurikaan materiaalia. Ehkä tällaiset nuoret eivät ole kiinnittäneet representaatioon huomiota, tai sitten he eivät seuraa uutismediassa sellaisia aiheita, joissa näkyisi nuoria.

Negatiivisen teeman korostukselle on varmasti monia syitä. Yhteiskunnalliset huolenaiheet nostavat paljon negatiivista kuvaa esille. Esimerkiksi Suomen hallituksen suunnittelemat leikkaukset opiskelijoihin ovat vastauksien perusteella lisänneet negatiivisuutta. Myös nuorten lisääntynyt mielenterveydellinen pahoinvointi ja koulutuksen kuormittavuus ovat itsessään negatiivisia aiheita. Kun nuoret ovat tällaisissa aiheissa edustettuina, voi representaatio olla tällöin myös negatiivinen.

4.3 Monitahoinen samastumiskokemus

Tässä alaluvussa perehdytään tarkemmin representaation vaikutuksiin nuorten samastumiskokemuksissa sekä uutismediasuhteessa. Analyysi antaa vastauksen kolmanteen tutkimuskysymykseen, joka oli se, voivatko toisen asteen nuoret samastua uutismediassa näkemiinsä nuoriin.

Samastumiskokemuksen vastaukset olivat monitahoisia. Luokittelin samastumiseen kolme eri kategoriaa, jotka olivat kyllä, ei ja neutraali. Kyllä-vastaukset olivat selkeästi sellaisia, joissa ilmaistiin samastumisen kokemuksia uutismediassa nähtyihin nuoriin. Ei-vastauksissa ilmaistiin selkeästi se, että ei pystytäkään samastumaan. Neutraalit vastaukset olivat enemmän sellaisia, joissa samastuttiin, mutta joskus ei.

Neutraalit vastaukset korostuivat eniten. Mielestäni tätä selittää ehkä se, että nuorten on vaikeaa samastua representaatioon, joka on negatiivinen. Neutraalius näkyi samastumisena esimerkiksi osaan nuorista tai tilanteesta riippuen.

Kyllä aina välillä tulee niitäkin nuoria vastaan, joihin samaistun. Ei kovin usein, koska koen olevani aika erilainen, kuin valtaosa nuorista, mutta kyllä samaistumisen kohteita aina jossain tulee vastaan. -N29

Koen itsekin huolia maailman konflikteista sekä koulusta ja tulevaisuudesta, mutta en koe olevani laiska puhelinriippuvainen tietämätön nuori. -N6

Negatiivisissa vastauksissa teemana oli selvästi se, että samastuttavia nuoria ei esitetä uutismediassa. Yksi vähemmistönuori koki samastumisen olevan heikkoa, koska ei näe vähemmistön edustajia uutismediassa.

En yleensä. On aika vaikea löytää uutisia samankaltaisista nuorista, kun itse olen. Ei uutismediassa paljoa näy trans-nuorista tai nuorista, jotka kärsivät mielenterveysongelmista, paitsi jos ne ovat ns. huonoja uutisia. Oikeasti on hyvin vaikea löytää uutisia nuorista, jotka ovat esim. samanlaisista taustoista, ovat vähemmistöissä tai missään/mitään, joka on ns. erilaista. -N11

Tällaisista vastauksista voi päätellä, että uutismedian representointi nuorten kohdalla saattaa olla liian homogeenistä, eli nuorten eri taustoja, elämäntilanteita tai vähemmistöasemaa ei tuoda tarpeeksi laajasti esille.

Positiivisissa samastumiskokemuksissa näkyi esimerkiksi vertaistuki. Kun asioista puhutaan uutismediassa julkisesti, osa nuorista koki saavansa siitä vertaistukea omaan elämäänsä.

Suurimmilta osin kyllä koen samaistuvani uutismediassa näkyviin nuoriin. Syy on siinä, että esim. mielenterveys on lisääntynyt todella paljon nuorten keskuudessa ja siitä puhutaan enemmän. Joten siitä saa omalla tavalla tukea, että tietää ettei ole yksin. Uutismedian kautta ainakin itse koen tuntevani sen, ettei ole yksin. Että on muitakin kuin vain minä, joka tuntee tai kokee asian siten, miten sen itse kokee.

Näin ollen se, että nuori pystyy tai pystyisi samastumaan ainakin johonkin uutismediassa näkemäänsä nuoreen, on heille tärkeää.

Nuoret, jotka kokivat nuorikuvan olevan enemmän negatiivinen, harvemmin pystyivät samastumaan näkemiinsä nuoriin. Ne, jotka kokivat kuvan olevan positiivinen, kokivat enemmän samastumiskokemuksia näkemistään nuorista. Samastumista lisäsi, jos uutismediassa esitetty nuori oli samoista taustoista tai lähtökohdista, kuin nuori itse. Neutraalin korostuminen kertoo mielestäni siitä, että osittain nuoret pystyvät samastumaan näkemiinsä nuoriin, mutta osittain eivät.

Yksittäisesti nuorten vastauksia analysoidessa niistä löytyi johdonmukaisuutta. Jos nuori oli vastannut representaation olevan negatiivinen, myös samastumiskokemus oli joko negatiivinen tai neutraali. Positiivisen samastumisen kohdalla representaatio oli myös nuoren mielestä positiivinen tai neutraali.

Vaikka nuoret kokivat samastumisen olevan jossain määrin tärkeää, eivät he kuitenkaan kokeneet nuorten näkemisen uutismediassa vaikuttavan heidän

uutismediakulutukseensa. Nuoret, jotka vastasivat kuluttavansa uutismediaa nuorten näkyessä siinä, kokivat esimerkiksi nuorten asioiden kiinnostavan heitä.

Nuorten mielipiteet kiinnostaa itseäni, sillä haluan tietää mitä muut samanikäiset ajattelevat tästä yhteiskunnasta ja maailman eri konflikteista. -N6

Osa koki nuorten mukana olemisen uutisissa tekevän uutisista helposti lähestyttäviä. Nuorilta nuorille -tyyliset uutismedian sisällöt saivat myös kiitosta.

Kyllä, uutisista tulee mielestäni lähestyttävimpää, kun oman sukupolveni osallistajat ovat mukana. Olen kiinnostunut kuulemaan mitä muilla ikäisilläni on sanottavaa ja olisi kiva nähdä myös enemmän nuoria työllistettyinä mediaan. -N10

Tiktokissa videomuotoiset usein nuorten ihmisten tekemät uutisvideot esim. Iltasanomilla ja Ylellä ovat tosin mielestäni onnistuneita ja varmasti lisää monien nuorten uutisten seurantaa. -N12

Vaikka muiden nuorten näkeminen uutismediassa ei vaikuttanut suoranaisesti nuorten omaan uutismedian kulutukseen, osa heistä kuitenkin tiedosti nuorten edustuksen olevan esimerkiksi toisille nuorille tärkeää. Nuoria kiinnostaa selvästi oman ikäisten asiat, mutta pelkästään nuorten näkeminen uutisissa ei vielä vaikuta siihen, lukeeko nuori kyseisen uutisen vai ei, vaan asiaan vaikuttaa monia muitakin asioita, kuten uutisen aihe.

Muiden nuorten näkeminen uutismediassa ei ainakaan paljoa vaikuta omaan uutismediakulutukseeni. Lähinnä se miksi itse luen tai käytän uutismediaa, on ihan sen tiedon perusteella. Se riippuu yleensä mikä se aihe on, että vaikuttaako se vai ei. -N7

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä kandidaatintutkielmassa tutkittiin sitä, miten nuoret kuluttavat uutismediaa ja miten he kokevat nuorten representaation uutismediassa. Analyysistä nousi monia eri teemoja, jotka vastasivat asettamiini kolmeen tutkimuskysymykseeni. Tutkimuskysymykseni olivat 1) Millainen on 16–18-vuotiaiden toisella asteella opiskelevien nuorten uutismediasuhde? 2) Miten toisen asteen 16–18-vuotiaat nuoret kokevat uutismedian representoivan heitä? Ja 3) Voivatko toisella asteella opiskelevat 16–18-vuotiaat nuoret samastua uutismediassa näkemiinsä nuoriin?

Aineistosta nousi yhteensä viisi eri teemaa, jotka antavat vastauksia tutkimuskysymyksiin. Nuorten uutismediasuhteesta löytyi kolme teemaa, joista ensimmäinen oli nuorten tapa käyttää saumattomasti eri alustoja uutislähteinä. Suomalaiset nuoret aikuiset kokevat uutismedioiden verkkosivut ja mobiilisovellukset tärkeiksi uutislähteiksi (Hasala ym. 2023). Kyselyyn vastanneet 16–18-vuotiaat nuoret kuluttivat eniten mediatalojen digisisältöjä. Suosituinta uutismedioita olivat esimerkiksi Helsingin Sanomat, Yle, Ilta-Sanomat sekä Iltalehti.

Toisena suosittuna alustana nuorilla oli sosiaalinen media. Teinien keskuudessa sosiaalinen media on suosittu uutislähde, ja uutisia seurataan esimerkiksi Instagramista ja YouTubesta (Notley ym, 2023). Tavallista oli, että nuoret kertoivat seuraavansa uutisia monista eri paikoista ja lähteistä. Nuorten aikuisten halukkuus maksaa uutissisällöistä on vähäistä, ja siihen vaikuttaa esimerkiksi sisältöjen ainutlaatuisuus (Borchgrevink-Brækhus & Moe, 2023). Kuitenkin kyselyyn vastanneet nuoret, joille koulu maksaa Helsingin Sanomien tilauksen, lukivat sitä suhteellisen aktiivisesti. Jatkon kannalta olisi kiintoisaa tutkia koulun vaikutuksia nuorten uutismediankulutukseen.

Toisena teemana esille nousi nuorten tapa kuluttaa uutismediaa. Nuorten uutisten kulutustapoja ovat esimerkiksi aktiivinen tai passiivinen kuluttaminen (Galan ym. 2019). Lukionuorissa oli enemmän aktiivisia kuluttajia, kun taas ammattikoulun nuoret olivat hieman enemmän passiivisia kuluttajia. Erot olivat kuitenkin pieniä.

Satunnainen uutistenkulutus on kuluttajan tapa päätyä uutisten äärelle ilman aktiivista uutissisältöjen etsintää tai lukemista (Boczkowski ym. 2018). Satunnaista uutistenkulutusta oli havaittavissa passiivisen tyylin nuorissa. Kuluttaja voi päivän aikana siirtyä saumattomasti satunnaisesta uutistenkulutuksesta tarkoitukselliseen kuluttamiseen (Mitchelstein, ym. 2020). Joillakin tutkimukseen osallistuneilla nuorilla passiivinen sekä aktiivinen tyyli yhdistyivät uutistenkulutustavoissa.

Kolmas teema, joka liittyi nuorten uutissuhteeseen, oli nuorten kiinnostuminen nuorten asioista. Nuorten omat mielenkiinnonkohteet ohjaavat nuorten uutistenkulutusta (Galan ym. 2019). Koska 16–18-vuotiaiden nuorten uutiskulutus on yksilölähtöistä, heitä kiinnosti uutiset, joissa kerrottiin heidän mielenkiinnonkohteistaan. Teinit, jotka etsivät uutisia itseohjautuvasti, motivoituvat hyödyntämään uutisista saamaansa tietoa (Notley ym. 2023). Näin ollen aktiiviset kuluttajanuoret todennäköisesti etsivät uutisia omien mielenkiintojen ohjaamana, jotta he voisivat oppia niistä jotain uutta.

Nuorten elämään liittyvät uutisaiheet kiinnostavat suomalaisia nuoria eniten (Uutismedia, 2023). Kiinnostavia aiheita tutkimukseen osallistuneiden keskuudessa oli esimerkiksi yhteiskunnalliset aiheet, politiikka, ulkomaan uutisointi sekä musiikki. Uutismedian liiton tutkimuksessa (2023) toiseksi kiinnostavin aihe oli isot ajankohtaiset aiheet Suomessa. Uutismedian liiton (2023) tutkimus on linjassa tämän tutkielman tulosten kanssa, jolloin tästä tutkimuksesta ei noussut esille mitään yllättävää. Nuorten kiinnostuksen kohteita uutismediassa on hyvä dokumentoida, jotta uutissisältöjen tekijät pysyvät tuottamaan sisältöä, joka tavoittaa nuoret uutiskuluttajat.

Toinen tutkimuskysymys koski nuorten kokemaa representaatiota. Nuorten representaatioissa sorrutaan useasti negatiivisuuteen ja homogeenisyyteen (Lepiänkä, 2015). Nuorilla ei ole omaa toimijuutta tai heidän asiansa käsitellään aikuisten kautta (Notley ym. 2019; Figueras-Maz ym. 2013). Analyysistä esille nousi teema, jossa korostui negatiiviset esitykset. Nuoret kokivat uutismedian esittävän heidät enimmäkseen negatiivisesti. Tämä tulos ei niinkään ollut yllättävä, mutta vaatii jatkotutkimusta. On jokseenkin huolestuttavaa, jos nuorilla on enimmäkseen negatiivisia tunteita omasta representaatiostaan uutismediassa.

Nuoret ovat enimmäkseen esillä väkivallasta kertovissa uutisissa (Levinsen & Wien, 2011). Kyselyyn vastanneet nuoret ovat heidän mielestään edustettuina negatiivisesti esimerkiksi yhteiskunnallisissa uutisaiheissa, joita oli nuorten jaksaminen, mielenterveys, nuorisorikollisuus sekä päihteiden käyttö. Yksipuoliset ja homogeeniset esitykset voivat korostaa negatiivista kuvaa nuorista.

Aina toimittajilla ei ole aikaa tai mahdollisuuksia panostaa nuorten huomioimiseen uutissisällössä (Notley ym. 2019). Nuoriin on kuitenkin tärkeää mahdollisuuksien mukaan kiinnittää huomiota, jotta toimittajat työssään edistäisivät monimuotoista

kuvaa nuorista, eivätkä lankeaisi toistamaan samaa ja ehkä myös haitallista kuvaa nuorista.

Kolmas tutkimuskysymys auttoi selvittämään, voivatko nuoret samastua näkemiinsä nuoriin uutismediassa. Samastuminen oli monitahoista, koska neutraaleja vastauksia oli paljon. Tämä voi johtua esimerkiksi siitä, että negatiiviset representaatiot eivät anna nuorille paljoa samastumisen kokemuksia. Samastumisen kokemuksesta olisi hyödyllistä tehdä lisää tutkimusta, koska tämän tutkimuksen tuloksista ei voi tehdä vielä kaikkia nuoria koskevia johtopäätöksiä.

Ne nuoret, jotka eivät kokeneet ollenkaan samastumista kokivat heidän kaltaistensa nuorten uupuvan uutismedian representaatioista. Tämä voi kertoa nuorten uutiskuvan olevan liian homogeeninen (Lepiänka, 2015). Positiivisia samastumiskokemuksia kokevat nuoret saivat uutismediassa näkemistään nuorista esimerkiksi vertaistukea omaan elämään. Tästä syystä olisi tarpeellista kiinnittää huomiota uutismedian luomaan nuorikuvaan, jotta monenlaisten elämäntilanteiden kanssa kamppailevat nuoret saisivat vertaistukea lukemalla tai katsomalla julkaisuja, joissa kerrotaan samankaltaisessa elämäntilanteessa elävistä nuorista.

Suomalaisia nuoria kiinnostaa jonkin verran uutisaiheet, joihin on haastateltu nuoria (Uutismedian liitto, 2023). Kyselyyn vastanneet nuoret eivät kokeneet muiden nuorien näkemisen vaikuttavan omaan uutismedian kulutukseen, mutta nuoria halutaan kuitenkin nähdä enemmän uutismediassa. Tähän syitä oli esimerkiksi se, että oman ikäiset ihmiset ovat helpommin lähestyttäviä. Osa kyselyyn vastanneista nuorista myös ajatteli, että muut nuoret voivat kokea samastumisen kokemuksia, jolloin uutismediassa pitää näkyä nuoria. Vaikka samanikäisten nuorten näkeminen uutisissa ei suoraan vaikuttaisi nuorten uutiskulutukseen, on tärkeää antaa heille samastumiskokemuksia, jotta nuoret kokevat tulevansa nähdyiksi ja kuulluiksi uutismediassa.

6 PÄÄTÄNTÖ

6.1 Tutkimuksen reflektointi

Tutkimuksessani tarkastelin ja analysoin sitä, miten nuoret toisen asteen opiskelijat kokevat oman representaationsa suomalaisessa uutismediassa. Tutkimuksessani hyödynsin temaattista analyysia, koska temaattinen analyysi toimii laadullisen aineiston tarkastelussa hyvin. Temaattisen analyysitavan avulla aineistosta saa yksityiskohtaisempia teemoja, joita pystyy tarkastelemaan lähemmin.

Temaattinen analyysi sopi myös aineistooni, koska aineistossa oli nuorten itse kirjoittamia pohdintoja tutkimusaiheesta. Temaattisella analyysillä saadaan yksityiskohtaisempia tuloksia ja syvällistä analyysia (Humble & Mozelius, 2022). Nuorten vastauksista muodostin temaattisella analyysillä viisi eri teemaa, jotka liittyivät nuorten kokemaan representaatioon, heidän samastumiskokemuksiinsa sekä nuorten uutismediasuhteeseen.

Tutkimusaineistossa nuorten vastauksia oli kaikkiaan 29. Tämä on laadullisen kandidaatintutkielman kannalta sopiva määrä vastauksia. Pienemmästä määrästä ei olisi välttämättä noussut yhteneväisiä ja selkeitä teemoja, ja liian isosta aineistosta ei olisi päässyt tarkastelemaan yksittäisiä vastauksia syvällisemmin.

Tiedostan, että keksimäni kysymykset nuorille ja heille erikseen ohjatut vastaamistilanteet ovat saattaneet vaikuttaa nuorten vastauksiin. Luomani avoimet kysymykset antoivat tilaa nuorten omille ajatuksille, mutta strukturoidumpi vastauslomake olisi saattanut antaa erilaisia vastauksia, ja sitä kautta mahdollisesti erilaisia teemoja. Tiedostan myös tutkineeni nuoria homogeenisenä joukkona, jotta tutkimus olisi siltä osin yksinkertaisempi.

Kandidaatintutkielman tavoitteena ei ole ollut saada kaikkiin Suomen nuoriin yleistettäviä tuloksia. 29 vastausta ei vastaa sellaista otantaa, jota voisi verrata isompaan määrään ihmisiä. Laadullisen tutkimuksen tavoitteena ei olekaan yleistettävyys, vaan monitahoisempi ja syväluotaavampi tarkastelu jostakin aiheesta tai näkökulmasta. Tavoitteena tutkielmassa oli pohtia vastauksia siihen, miten nuoret kokevat uutismedian esitykset ja miten niiden kautta saisi houkuteltua nuoria journalismin pariin.

6.2 Nuoria pitää kuulla jatkossakin

Jatkotutkimusta nuorista, varhaisteineistä sekä nuorista aikuisista ja heidän esityksistään mediassa kannattaa tehdä myös tulevaisuudessa. Nuoret ovat journalististen sisältöjen tulevaisuus esimerkiksi tilaajapuolella. Nuorten tavoittamattomuus on jo tämänhetkinen ongelma uutismediakentällä, mihin pitää löytää ratkaisuja.

Representaation kannalta toimivia tutkimusideoita voisi olla sisällönanalyysi lehdistä tai digijulkaisuista. Tarkastelun kohteeksi voisi valita journalistisen julkaisun, jonka sisältöjä analysoitaisiin sen perusteella, näkyykö niissä nuoria, millaisesta näkökulmasta jutut ovat ja millaisia kuvia tai otsikoita niissä on. Nuoria voi jatkossa esimerkiksi haastatella, tai teettää laajemman kyselyn, josta saisi kokonaisvaltaisempaa kuvaa nuorten ajatuksista.

Vähemmistönuorten representaatiot kaipaavat tutkimusta suomalaisessa uutismediakentässä. Koska nuoret eivät ole homogeeninen joukko, olisi oivallista tutkia heidän mediaesityksiään monitahoisemmin. Maahanmuuttaja-, pakolais- sekä sateenkaarinuoret kaipaavat omaa tutkimustaan. Kaikki nuoret olisi syytä ottaa huomioon journalismissa ilman, että heistä toistettaisiin haitallisia stereotyyppioita. Nuoret ansaitsevat tulla nähdyiksi ja kuulluiksi myös jatkossa.

7 KIRJALLISUUS

- Ahjopalo, J. (14.9.2021). Mikä ihmeen roadman-kulttuuri? Rikollista elämäntapaa ihannoiva ilmiö yleistyy pääkaupunkiseudulla – "Mennään huppu päässä ja kannetaan puukkoa". *MTV-Uutiset* <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/mika-ihmeen-roadman-kulttuuri-rikollista-elamantapaa-ihannoiva-ilmio-yleistyy-paakaupunkiseudulla-mennaan-huppu-paassa-ja-kannetaan-puukkoa/8234408#gs.3i4mo8> Viitattu 20.1.2024
- Braun, V. & Clarke, V. (2006) Using thematic analysis in psychology, *Qualitative Research in Psychology*, 3:2,77-101,
- Borchgrevink-Brækhus, M. & Moe, H. (2023) The Burden of Subscribing: How Young People Experience Digital News Subscriptions, *Journalism Studies*, 24:8, 1069-1086, DOI: 10.1080/1461670X.2023.2196584
- Boczkowski, P. J., Mitchelstein, E., & Matassi, M. (2018). "News comes across when I'm in a moment of leisure": Understanding the practices of incidental news consumption on social media. *New Media & Society*, 20(10), 3523–3539. <https://doi.org/10.1177/1461444817750396>
- Eskola, A. (1975) *Sosiologian tutkimusmenetelmät*. 2. WSOY
- Figueras–Maz, M., Ríos, M. M.-D. L. & Rodríguez-Martínez, R. (2013). Invisible, Stereotyped and Filtered by Adults: The Image of Young People in the Catalan News Media. *YOUNG*, 21(1), 77-93. <https://doi.org/10.1177/1103308812467672>
- Galan, L., Osserman J., Parker, T., Taylor, M. (2019). *How Young People Consume News and the Implications for Mainstream Media*. Oxford: Reuters Institute for the Study of Journalism. Saatavana: <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/our-research/how-young-people-consume-news-and-implications-mainstream-media>
- Hall, S. (1997). *Representation: Cultural Representations and Signifying Practises*. London: Sage.
- Hasala, I., Catani, H., Horowitz, M. & Matikainen, J. (2023). Kriittistä ja monimuotoista: Nuoret aikuiset ja luottamus mediaan. *Media & viestintä*, 46(1), 168–187. <https://doi.org/10.23983/mv.128181>
- Kite, M. & Wagner, L. (2002). Attitudes toward Older Adults. Teoksessa T. Nelson (toim.) *Ageism: Stereotyping and Prejudice against Older Persons*. The MITT Press.

- Koivu, O. (2016). *Menestyjäblondi ja kouluampuja: Nuorten esittäminen Helsingin Sanomissa Samonalehtiäikolla vuosina 1995-2013* [pro gradu - tutkielma, Tampereen yliopisto]. Trepo-julkaisuarkisto. <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/98971?show=full>
- Lehtisaari, S. (2021). *Nuorten kokemuksia uutismedian välittämästä nuorikuvaista ja sen merkityksestä heidän toimijuuteensa* [pro gradu - tutkielma, Tampereen yliopisto]. Trepo-julkaisuarkisto. <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/132709>
- Lepianka, D. (2015). The Representation of Youth in the Dutch News Media. *YOUNG*, 23(4), 277–292. <https://doi.org/10.1177/1103308815596881>
- Levinsen, K. & Wien, C. (2011) Changing media representations of youth in the news – a content analysis of Danish newspapers 1953–2003, *Journal of Youth Studies*, 14:7, 837-851, DOI: 10.1080/13676261.2011.607434U
- Maguire, M. & Delahunt, B. (2017). Doing a thematic analysis: A practical, step-by-step guide for learning and teaching scholars. *All Ireland Journal of Higher Education*, 9(3). <https://ojs.aishe.org/index.php/aishe-j/article/view/335>
- Mannarini, T., Veltri, G. A., Salvatore, S., (2020) *Media and Social Representations of Otherness: Psycho-Social-Cultural Implications*. Springer
- Mitchelstein, E., Boczkowski, P. J., Tenenboim-Weinblatt, K., Hayashi, K., Villi, M., & Kligler-Vilenchik, N. (2020). Incidentalness on a continuum: A comparative conceptualization of incidental news consumption. *Journalism*, 21(8), 1136–1153. <https://doi.org/10.1177/1464884920915355>
- Nissinen, E. (19.1.2024). Poliisi epäilee: Kolme teinipoikaa hakkasi nuoren sairaalaan Espoossa. *Helsingin Sanomat* <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000010130534.html> Viitattu 20.1.2024
- Notley, T., Dezuanni, M., & Zhong, H. F. (2019). The Inclusion and Representation of Young People in the Australian News Media. Retrieved from <https://www.westernsydney.edu.au/medialiteracy/research/snapshot>
- Notley, T., Zhong, H. F., Dezuanni, M. & Gilbert, S. (2023). Comparing children's and teens' news engagement practices and affective news experiences, *Journal of Youth Studies*, 26:7, 878-893, DOI: 10.1080/13676261.2022.2053667
- Tamboer, S. L., Kleemans, M. & Daalmans, S. (2022). 'We are a neeeew generation': Early adolescents' views on news and news literacy. *Journalism*, 23(4), 806-822. <https://doi.org/10.1177/1464884920924527>
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Tammi

Uutismedian liitto (2023). Nuoret, isot uutisaiheet ja luottamus 2023.

<https://www.uutismediat.fi/ajankohtaista/uutisten-viikon-tutkimus-omaa-elamaa-lahella-olevat-uutisaiheet-nousseet-nuorten-kiinnostuksen-ytimeen-kriisiuutisointi-herattaa-ahdistusta/>

WHO. Adolescent health. https://www.who.int/health-topics/adolescent-health#tab=tab_1 Viitattu 22.11.2023

LIITE 1

Ohjeet tutkimukseen:

Vastaa alla oleviin kysymyksiin ainakin muutamalla virkkeellä.

Kysymyksiin ei ole oikeita eikä vääriä vastauksia. Kysy tarvittaessa apua.

(Utismedialla tarkoitetaan esimerkiksi Ylen, Helsingin Sanomien ja Ilta-Sanomien uutisia.)

1. Kuvaile omaa uutisten seuraamistasi.
2. Minkälaiset aiheet kiinnostavat uutismediassa?
3. Vaikuttaako muiden nuorten näkeminen uutismediassa omaan uutismediankulutukseesi?
4. Millaisen kuvan uutismedia mielestäsi antaa nuorista?
5. Koetko voitavasi samastua uutismediassa näkemiisi nuoriin?

LIITE 2

Tekoälyn käytöstä

Jyväskylän yliopiston Kieli- ja viestintätieteiden laitos on syksyn 2023 aikana määritellyt ohjeet tekoälyn käytölle kandidaatintutkielmissa. Tekoälyn käyttö on valmiiksi määriteltyihin asioihin sallittua, kunhan sen tuo tutkielmassa esille.

Tässä kandidaatintutkielmassa ei ole hyödynnetty tekoälyä missään tutkimusprosessin vaiheessa, vaikka se olisi ollut sallittua.